

Magdalena Adamczyk*

Przestępstwa przeciwko mieniu w południowo-zachodnim regionie Polski

Wstęp

Przestępczość towarzyszyła człowiekowi od dawien dawna. Pierwsze wzmianki na jej temat możemy spotkać już w mitologii greckiej. Uważano wówczas, że wszystkie wypadki losowe określane są przez bogów. Pierwsze kryminologiczne poglądy między innymi Homera, Platona czy Arystotelesa wskazują, że w ówczesnych czasach zbrodnię pojmowano jako „chorobę duszy”, na którą lekarstwem miał być przemyślany system kar. W starożytności zrodziły się też przednaukowe przesłanki socjologiczne, w myśl których zło moralne lub wykołajenie społeczne miało swe źródło w niewiedzy i ciężkich warunkach (Czekaj, Gorlach, Leśniak, 1998: 129). Przestępczość kryminalna jest szczególnie zauważalna i dokuczliwa dla obywateli, którzy zwykle nie mają do czynienia z przestępczością zorganizowaną czy gospodarczą, znacznie częściej natomiast spotykają się z kradzieżami, włamaniami, niszczeniem mienia czy bójkami. Mimo upływu czasu i rozwoju cywilizacji problem przestępczości pozostał. Pomimo ciągłego wzrostu wykrywalności sprawców nadal popełniane są czyny zabronione. Problem przestępstw istniał zawsze tam, gdzie występowały różnorakie problemy egzystencjalne, lub w środowisku zmarginalizowanym, czy wśród grup wykluczonych. Równocześnie na przestrzeni lat zmieniały się techniki śledcze, ale natężenie przestępczości i tak narastało, szczególnie wśród ludzi coraz młodszych, sfrustrowanych trudnościami i niejasnymi perspektywami życia codziennego.

* Mgr Magdalena Adamczyk – absolwentka studiów doktoranckich Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Przestępczość w południowo-zachodnim regionie Polski

Przestępstwa stwierdzone

W roku 2012 stwierdzono w województwie opolskim 10 498 przestępstw przeciwko mieniu (kradzież, kradzież z włamaniem oraz przestępstwa rozbójnicze)¹. Oznacza to wzrost przestępstw stwierdzonych przeciwko mieniu w latach 2010–2012. Z danych statystycznych widać, iż najwięcej przestępstw przeciwko mieniu policja zarejestrowała w roku 2000. Od roku 2000 do 2002 liczba stwierdzonych przestępstw przeciwko mieniu nieznacznie zmalała, po czym w roku 2003 nastąpił niewielki wzrost, a następnie ponowny spadek przestępstw w latach 2004–2009. Kolejne lata 2010–2012 to sukcesywny wzrost przestępczości. Liczba przestępstw stwierdzonych w roku 2012 jest niższa od zanotowanej w roku 2000 o 38%.

W województwie dolnośląskim w roku 2012 stwierdzono 45 339 przestępstw przeciwko mieniu. Oznacza to wzrost o 1072 przestępstwa stwierdzone względem roku 2011. Z danych statystycznych widać, iż najwięcej przestępstw przeciwko mieniu zanotowano w roku 2000. Od roku 2005 do 2008 liczba stwierdzonych przestępstw nieznacznie maleje po uprzednim wyraźnym wzroście odnotowanym w latach 2000–2002 oraz 2003–2004. Liczba przestępstw stwierdzonych w roku 2012 jest niższa od zanotowanej w roku 2000 o 34% (rys. 1).

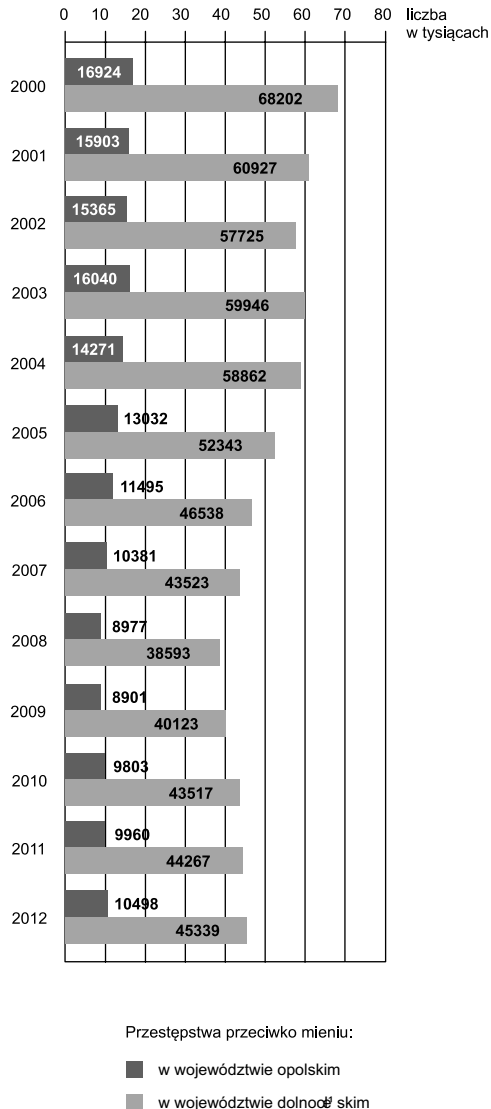
Liczba omawianych przestępstw stwierdzonych w województwie opolskim ogółem w roku 2010 to 9803, w 2011 to 9960, co oznacza wzrost przestępstw z tej kategorii. Zasadniczo najniższa dynamika o podstawie stałej (Adamczyk, 2011: 64) wystąpiła w latach 2008–2009 i wyniosła ok. 53%. Natomiast najwyższy wskaźnik dynamiki wystąpił w roku 2009, osiągając 94% przestępstw względem roku 2000. Dynamika o podstawie ruchomej² w latach 2003, 2010–2012 przewyższyła wskaźnik 100%. Z analiz danych wynika, że rocznie przestępstwa przeciwko mieniu malały o 5% rocznie.

Liczba przestępstw stwierdzonych w województwie dolnośląskim ogółem w roku 2009 wynosiła 40 123, w 2010 – 43 517, w 2011 – 44 267, co oznacza wzrost przestępstw z tej kategorii. Zasadniczo najniższa dynamika o podstawie stałej (Adamczyk, 2011: 64) wystąpiła w roku 2008 – ok. 57%. Natomiast najwyższy wskaźnik dynamiki odnotowano w latach 2000–2004. Dynamika o podstawie ruchomej w latach 2003 oraz 2009–2012 przewyższyła wskaźnik 100%.

Statystyki Policji i innych instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny nie odzwierciedlają w pełni stanu zagrożenia przestępczością. Istnieje bowiem tzw. ciemna liczba przestępstw, czyli zdarzeń, których nie zgłoszono organom ścigania (*Raport o stanie...*, 2012: 27).

¹ Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono przez policję i prokuraturę, że jest to przestępstwo.

² Miary dynamiki o podstawie ruchomej (łańcuchowe) określają zmiany, które występowały w kolejnych okresach w odniesieniu do okresu bezpośrednio go poprzedzającego.

Rys. 1. Liczba przestępstw stwierdzonych przeciwko mieniu w województwie opolskim i dolnośląskim w latach 2000–2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu i Wrocławiu.

Analizując takie kategorie, jak kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem oraz przestępstwa rozbójnicze, należy stwierdzić, iż w roku 2012 w powiecie namysłowskim wystąpił najniższy wskaźnik zagrożenia przestępczością, a najwyższy odnotowano w powiecie opolskim, co zostało zilustrowane w tabeli 1.

Tabela 1. Przestępstwa stwierdzone przeciwko mieniu w powiatach województwa opolskiego w latach 2000–2012 (art. 278 z 275, 279, 280, 281, 282)

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
brzeski	1157	992	1027	995	815	669	664	757	652	838	739	767	804
głubczycki	589	628	679	639	555	511	313	279	261	208	294	327	343
kędzierzyńsko- -kozielski	2065	1858	1580	1621	1325	1393	1423	1079	1188	1009	1403	1137	1228
kluczborski	651	714	636	738	659	643	583	537	408	496	478	500	467
krapkowicki	1037	926	1021	886	868	904	688	623	546	549	560	611	520
namysłowski	483	469	532	431	430	350	340	260	252	225	291	321	259
nyski	2764	2280	2125	2352	2024	1800	1602	1346	1081	1176	1231	1442	1498
oleski	677	626	630	578	571	454	508	405	384	320	369	346	337
opolski	6009	5978	5675	6450	5601	4900	4312	4133	3320	3284	3570	3439	4045
prudnicki	630	664	599	613	605	688	522	397	376	366	325	379	395
strzelecki	862	768	861	737	818	720	540	565	509	430	543	691	602

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu.

Biorąc pod uwagę wszystkie kategorie przestępstw, należy stwierdzić, iż w powiecie milickim zanotowano najniższy wskaźnik przestępstw przeciwko mieniu w roku 2012 spośród wszystkich powiatów poddanych badaniu. Ponadto łączna liczba przestępstw z tej kategorii w powiecie milickim to 195, górowskim 325, lwóweckim 334, złotoryjskim 339, strzelińskim 376, wołowskim 405, kamiennogórowskim 424, jaworskim 448, ząbkowickim 491, średzkim 552, lubańskim 660, trzebnickim 675, oławskim 709, polkowickim 743, oleśnickim 788, dzierzoniowskim 790, bolesławieckim 799, głogowskim 1077, kłodzkim 1313, świdnickim 1447, lubińskim 1461, zgorzeleckim 1544, jeleniogórowskim 236, wałbrzyskim 3501, legnickim 3890, wrocławskim 19 692, co zostało zilustrowane w tabeli 2.

Tabela 2. Przestępstwa stwierdzone przeciwko mieniu w powiatach województwa dolnośląskiego w roku 2012 (art. 278 z 275, 279, 280, 281, 282)

Powiaty	rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	kradzież z włamaniem	kradzież cudzej rzeczy
bolesławiecki	41	315	443
dzierzoniowski	47	339	404
głogowski	201	328	548
górowski	8	161	156
jaworski	84	157	207
jeleniogórowski	167	972	1222
kamiennogórowski	27	205	192
kłodzki	56	537	720
legnicki	307	1371	2212
lubański	86	276	298
lubiński	98	571	792
lwówecki	10	147	177
milicki	5	74	116
oleśnicki	66	200	522
oławski	40	259	410
polkowicki	42	294	407
strzeliński	30	104	242
średzki	11	181	360
świdnicki	123	447	877
trzebnicki	9	274	392
wałbrzyski	421	1513	1567
wołowski	43	193	169

Powiaty	rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	kradzież z włamaniem	kradzież cudzej rzeczy
wrocławski	1063	5700	12 929
ząbkowicki	45	186	260
zgorzelecki	47	582	915
złotoryjski	29	124	186

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

Kradzież cudzej rzeczy

Art. 278 kodeksu karnego określa kradzież cudzej rzeczy następująco:

§ 1. Kto zabiera w celu przywłaszczenia cudzą rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto bez zgody osoby uprawnionej uzyskuje cudzy program komputerowy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 4. Jeżeli kradzież popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

§ 5. Przepisy § 1, 3 i 4 stosuje się odpowiednio do kradzieży energii lub karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego.

Liczba kradzieży cudzej rzeczy w województwie opolskim (rys. 2) wskazuje, że największe rozmiary przestępczość tego rodzaju osiągnęła w powiecie opolskim, następnie w powiecie nyskim i kędzierzyńsko-kozielskim. Średnia arytmetyczna w roku 2012 wyniosła ok. 584 przestępstwa dla wszystkich powiatów. Badania dowiodły, że w roku 2012 najniższa dynamika wystąpiła w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, osiągając 22% spadku przestępstw względem roku 2000. Natomiast najwyższa przestępczość miała miejsce w powiatach: strzeleckim, gdzie odnotowano wzrost o 35%, namysłowski – wzrost o 10% i brzeskim – wzrost o 6% względem roku 2000. W pozostałych powiatach wskaźnik nie przekroczył wzrostu powyżej 100%.

Rys. 2. Kradzież cudzej rzeczy w powiatach województwa opolskiego w roku 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu.

Liczba kradzieży cudzej rzeczy w województwie dolnośląskim zaprezentowana na rysunku 3 wskazuje, że największe rozmiary przestępczość tego typu przybrała w powiecie wrocławskim. Ponadto jest 17 powiatów, w których kradzież została zakwalifikowana do grupy o najniższym poziomie przestępczości, gdzie przestępstwa nie przekroczyły 1000. W latach objętych badaniem najniższa dynamika o podstawie stałej wystąpiła w powiecie jaworskim, osiągając zaledwie 33% przestępstw. Natomiast najwyższa przestępczość miała miejsce w powiatach: górowskim ze wzrostem 100% względem roku 2000, trzebnickim – 71%, milickim – 69%, wołowskim – 65%, świdnickim – 57%, średzkim – 55%, legnickim – 49%, kamiennogórskim – 47%, polkowickim – 39%, złotoryjskim – 38%, lubińskim i bolesławieckim – 32%, oławskim – 31%, strzelińskim – 30%, lwóweckim – 23%, wrocławskim – 21%, oleśnickim – 19%, wałbrzyskim – 14%, kłodzkim – 12%, dzierzoniowskim – 11%, jeleniogórskim – 8%, w powiatach jaworskim wraz z lubańskim, ząbkowickim i zgorzeleckim wzrost nie przekroczył 100%. Zatem można zauważyć, iż powiat wrocławski wcale nie należy do powiatów o największej przestępczości, o czym świadczy dynamika

o podstawie stałej. Wynika z niej, że powiat wrocławski znajduje się na 11. miejscu wśród wszystkich powiatów. Pomimo że w powiecie milickim zanotowano najniższy wskaźnik przestępstw przeciwko mieniu, to jego dynamika jest bardzo wysoka – osiągnęła 69% jako maksymalny wzrost w latach 2000–2012. Powiat niniejszy znajduje się więc na 24. miejscu (według zaszeregowania od najmniejszego do największego wzrostu).

Rys. 3. Kradzież cudzej rzeczy w powiatach województwa dolnośląskiego w roku 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

Dynamika o podstawie stałej przestępstw kradzieży cudzej rzeczy w województwie opolskim w latach 2000–2003 wykazuje trend rosnący. Natomiast w latach 2004–2005 zanotowano utrzymujący się wskaźnik wzrostu, ale niższy w roku 2003. W latach 2006–2012 dynamika była malejąca, po czym nastąpił kolejny wzrost w latach 2009–2012 względem roku 2000 (przyjętego jako podstawa), w przypadku województwa dolnośląskiego wzrost kradzieży cudzej rzeczy utrzymywał się w latach 2000–2005, po czym nastąpił spadek w latach 2006–2009. Lata 2010–2012 to sukcesywny wzrost kradzieży, co zostało zaprezentowane w tabeli 3.

Tabela 3. Dynamika zmian przestępstw stwierdzonych kradzieży cudzej rzeczy

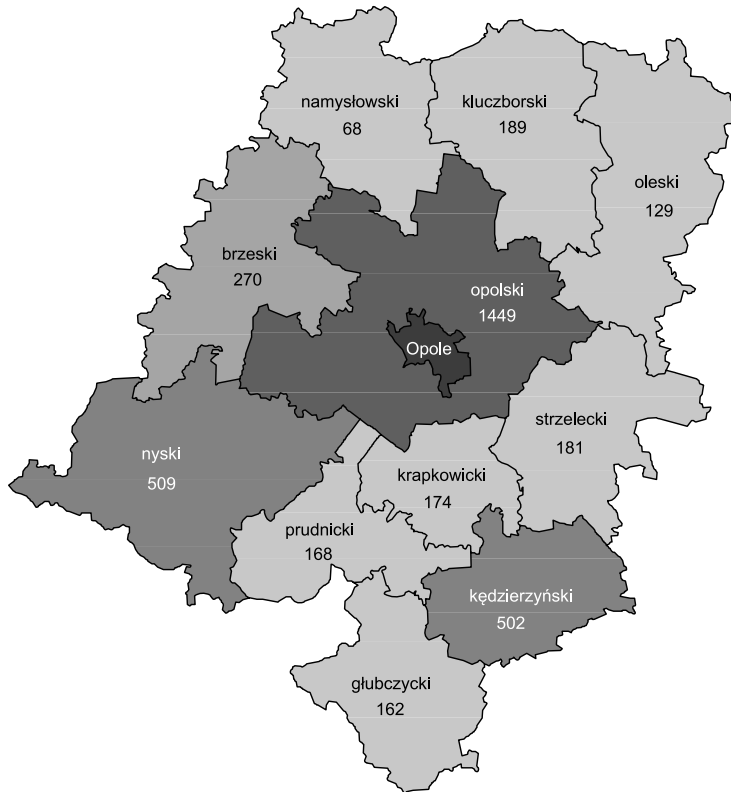
Kradzież cudzej rzeczy – art. 275, art. 278 (art. 279, w tym kradzież samochodu)				
Rok	opolskie	dynamika 2000 = 100	dolnośląskie	dynamika 2000 = 100
2000	6 768	100%	27 035	100%
2001	6 897	102%	27 201	101%
2002	7 184	106%	26 661	99%
2003	7 972	118%	28 971	107%
2004	7 668	113%	29 844	110%
2005	7 442	110%	27 662	102%
2006	6 655	98%	25 851	96%
2007	5 948	88%	24 536	91%
2008	4 911	73%	21 813	81%
2009	4 962	73%	21 837	81%
2010	5 427	80%	24 122	89%
2011	5 850	86%	25 302	94%
2012	6 426	95%	26 723	99%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu oraz we Wrocławiu.

Kradzież z włamaniem

Kolejną grupę przestępstw przeciwko mieniu stanowi kradzież z włamaniem. Według § 1 kodeksu karnego kto kradnie z włamaniem, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Zgodnie z § 2 jeżeli kradzież z włamaniem popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

W roku 2012 w województwie opolskim stwierdzono 3801 przypadków kradzieży z włamaniem. Oznacza to wzrost liczby stwierdzonych włamań o ok. 1% w porównaniu z rokiem 2011, kiedy to odnotowano ich 3770. W latach 2000–2004 liczba kradzieży z włamaniem wahała się, osiągając ok. 80% w porównaniu z rokiem 2000. W kolejnych latach 2005–2009 zauważalna jest tendencja spadkowa, w roku 2010 nastąpił wzrost kradzieży z włamaniem, potem spadek w latach 2011–2012. W roku 2012 zarejestrowano o 31 przestępstw kradzieży z włamaniem więcej niż w roku 2011. Dynamika przestępstw tego rodzaju w latach 2011–2012 przedstawia spadek przestępczości o 60% względem roku 2000 (rys. 4).

Rys. 4. Przestępstwa stwierdzone kradzieży z włamaniem w powiatach województwa opolskiego w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu.

W 2012 roku w województwie dolnośląskim stwierdzono 15 510 przypadków kradzieży z włamaniem. Oznacza to spadek liczby stwierdzonych włamań o ok. 1,5% w porównaniu z rokiem 2011, kiedy to odnotowano ich 15 752. W latach 2000–2008 zauważalna jest tendencja spadkowa, kolejne lata 2009–2012 to wzrost kradzieży z włamaniem. Dynamika o podstawie stałej w roku 2012 przedstawia spadek przestępczości o ok. 21 000, tj. o 58% względem roku 2000 (rys. 5).

Rys. 5. Przestępstwa stwierdzone kradzieży z włamaniem w powiatach województwa dolnośląskiego w 2012 roku.

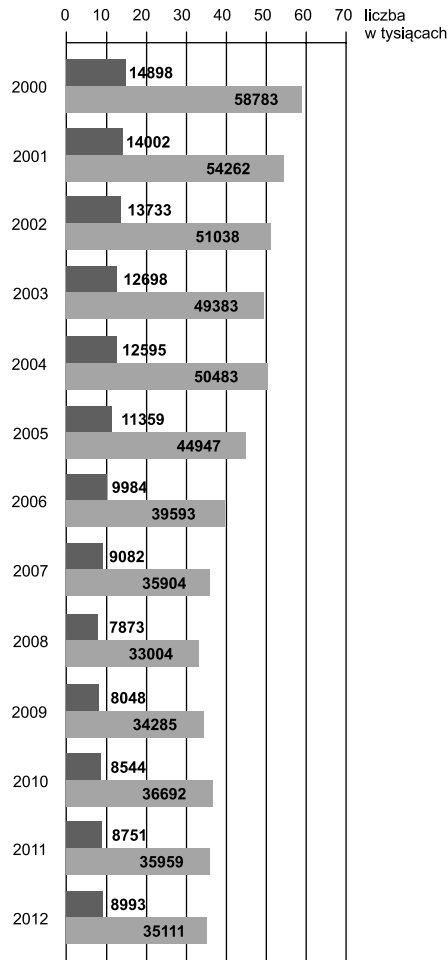
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

Wszczęte postępowanie przygotowawcze

Wszczęte postępowanie przygotowawcze jest to postępowanie (dochodzenie lub śledztwo) wszczęte przez jednostkę organizacyjną policji w związku ze zdarzeniem, co do którego zachodzi podejrzenie, że jest przestępstwem, albo wszczęte przez prokuraturę. Do postępowań wszczętych doliczane są również dochodzenia wszczęte faktycznie, a następnie zakończone wydaniem postanowienia o umorzeniu i wpisaniem sprawy do rejestru przestępstw.

Postępowania wszczęte przeciwko mieniu w województwie opolskim w latach 2000–2005 utrzymywały się na najwyższym poziomie spośród wszystkich lat objętych badaniem. Trend spadkowy pojawił się w latach 2006–2008, a wzrostowy w latach 2009–2012. W roku 2012 liczba przestępstw zmniejszyła się o 5905, tj. o 40% w stosunku do roku 2000. Ponadto roczna zmiana postępowań wszczętych malała proporcjonalnie do przestępstw stwierdzonych – jest to roczny 5-proc. spadek przestępstw.

Postępowania wszczęte w województwie dolnośląskim również utrzymywały się na najwyższym poziomie w latach 2000–2005, po czym ich liczba malała w latach 2006–2008. Kolejne lata 2009–2010 wykazują wzrost postępowań wszczętych. W latach 2011–2012 utrzymywała się dynamika malejąca postępowań wszczętych przestępstw przeciwko mieniu (rys. 6).

Postępowania wszczęte przestępstw przeciwko mieniu:

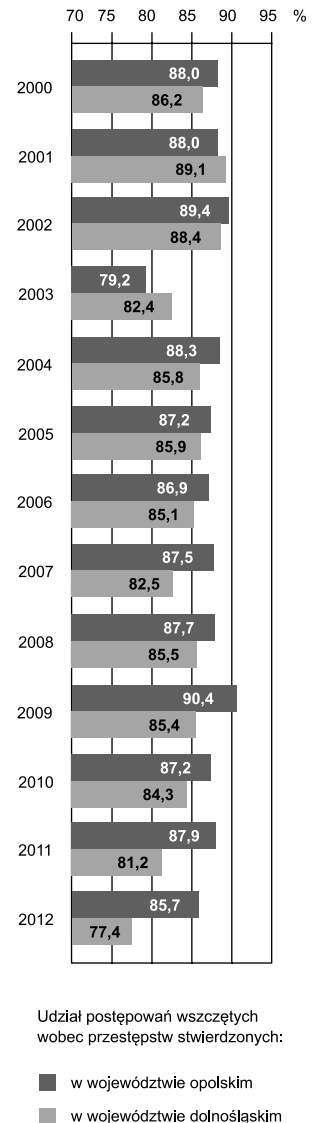
- w województwie opolskim
- w województwie dolnośląskim

Rys. 6. Liczba postępowań wszczętych przeciwko mieniu w województwie opolskim i dolnośląskim w latach 2000–2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu i we Wrocławiu (tylko te, które zostały omówione w artykule).

Średnia arytmetyczna udziału postępowań wszczętych wobec przestępstw stwierdzonych przeciwko mieniu w latach 2000–2012 wyniosła ok. 87% w województwie opolskim i ok. 84% w województwie dolnośląskim. Ponadto w województwie dolnośląskim w okresie 13 lat stwierdzono 659 905 przestępstw stwierdzonych, a w województwie opolskim 161 550. Postępowań wszczętych zarejestrowano w województwie opolskim 140 560, a w województwie dolnośląskim 418 884. Patrząc na liczby przestępstw stwierdzonych w obu województwach, można wywnioskować, że udział postępowań wszczętych wobec przestępstw stwierdzonych utrzymywał się na bardzo wysokim poziomie.

Rysunek 7 prezentuje udział postępowań wszczętych wobec przestępstw stwierdzonych w latach 2000–2012 w południowo-zachodnim regionie Polski. Z analizy danych wynika, że w województwie opolskim najwyższy udział postępowań odnotowano w roku 2009 a w przypadku województwa dolnośląskiego – w roku 2001. W obu województwach w 2012 roku udział ten osiągnął mniejsze rozmiary niż w roku 2000. Szczególnie w latach 2008–2012 udział ten malał w województwie dolnośląskim. Zwrócono uwagę, iż w latach 2004–2008 w województwie opolskim udział postępowań wszczętych wobec przestępstw stwierdzonych kształtował się na zbliżonym poziomie, średnio ok. 88%.

Rys. 7. Udział postępowań wszczętych względem przestępstw stwierdzonych przeciwko mieniu w województwie opolskim i dolnośląskim w latach 2000–2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu i we Wrocławiu (tylko te, które zostały omówione w artykule).

Przestępstwa rozbójnicze: rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze

Art. 280 kodeksu karnego określa rozbój następująco:

§ 1. Kto kradnie, używając przemocy wobec osoby lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. Jeżeli sprawca rozboju posługuje się bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem, środkiem lub sposobem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Według kodeksu karnego kradzieży rozbójniczej dopuszcza się ten, „kto w celu utrzymania się w posiadaniu zabranej rzeczy, bezpośrednio po dokonaniu kradzieży, używa przemocy wobec osoby lub grozi natychmiastowym jej użyciem albo doprowadza człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności” (prawowity.pl). Kradzież rozbójnicza zachodzi w razie zaatakowania przez uciekającego złodzieja osoby próbującej odebrać mu skradzioną rzecz (wikipedia.org). Zgodnie z definicją wymuszenia rozbójniczego: kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przemocą, groźbą zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym albo do zaprzestania działalności gospodarczej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

W województwie opolskim w latach 2000–2012 zaobserwowano dynamikę malejącą z pojedynczymi latami wzrostu. Średnia arytmetyczna w latach 2000–2012 zarejestrowała ok. 529 przestępstw rozbójniczych. Ponadto dynamika w roku 2012 uległa zmniejszeniu o 69 przestępstw, tj. ok. 20%, względem roku 2011. Badania empiryczne dowodzą, że w ciągu 13 lat liczba przestępstw najbardziej zmalała w powiecie opolskim 2000 = 193 : 2012 = 83. Odnotowania wymagają również: powiat oleski, w którym zarejestrowano o 100 przestępstw mniej, nyski o 75 mniej, brzeski i kędzierzyńsko-kozielski o 50, strzelecki o 35, głubczycki o 25, prudnicki o 13, krapkowicki o 10, kluczborski o 7 i namysłowski o 3.

W województwie dolnośląskim przestępczość miała tendencję malejącą. W latach 2000–2002 zaobserwowano dynamikę malejącą, po czym znacznie wzrosła ona w latach 2003–2004, osiągając łącznie 3784 przestępstwa w roku 2004. Kolejne lata 2005–2008 to faza spadku przestępczości. W 2009 roku nastąpił wzrost o 184 przestępstwa względem roku 2008. Średnia arytmetyczna w latach 2010–2012 wykazała ok. 3000 przestępstw rozbójniczych. Ponadto dynamika w roku 2012 uległa zmniejszeniu o ok. 37% względem roku 2000, w którym wystąpiło 4913 przestępstw, tj. najwięcej w całym badanym okresie. Badania empiryczne dowodzą, że największą liczbę przestępstw, jaka uległa zmniejszeniu w ciągu 13 lat, odnotowano w powiecie wrocławskim 2000 = 1649 : 2012 = 1063. Warte uwagi są także powiaty: legnicki, w którym liczba przestępstw zmalała o 208, lubiński – o 186, kłodzki – o 147,

górowski – o 126. Niewielka różnica w latach 2000 i 2012 występowała w powiecie milickim, kamiennogórowskim, trzebnickim, jaworskim, lubańskim i świdnickim, w których liczba przestępstw spadła poniżej 10. W powiecie wołowskim, jako jedynym spośród innych powiatów, zanotowano wzrost o 11 przestępstw, w milickim tylko o 1 przestępstwo więcej niż w roku 2000. Ponadto w powiecie strzeleńskim statystyka przestępczości nie uległa zmianom (tabela 4).

Tabela 4. Liczba stwierdzonych przestępstw rozbójniczych w powiatach województwa opolskiego i dolnośląskiego w latach 2000–2012

opolskie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
brzeski	68	23	51	37	32	23	41	37	37	49	32	28	18
głubczycki	37	71	54	31	49	26	16	13	16	7	12	11	12
kędzierzyńsko-kozielski	87	82	72	93	56	70	60	45	45	49	52	49	37
kluczborski	15	48	12	17	7	18	22	9	20	11	13	4	8
krapkowicki	28	43	36	36	57	38	32	44	29	29	17	40	18
namysłowski	8	6	4	11	7	8	13	19	19	2	11	14	5
nyski	138	152	109	201	105	103	66	70	61	72	67	62	63
oleski	104	59	92	35	42	5	21	6	18	11	10	13	4
opolski	193	221	262	250	258	159	121	143	148	102	98	92	83
prudnicki	24	27	20	39	32	18	17	12	19	13	10	11	11
strzelecki	47	83	25	25	37	39	23	26	22	25	16	16	12
dolnośląskie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
bolesławiecki	69	104	63	72	82	57	93	34	55	85	98	81	41
dzierzoniowski	108	86	80	80	50	60	43	53	44	40	47	30	47
głogowski	275	167	115	141	112	80	75	77	49	58	41	173	201
górowski	134	13	32	47	4	5	6	1	6	21	5	23	8
jaworski	92	104	74	87	78	69	59	36	34	24	20	54	84
jeleniogórski	236	227	221	219	184	171	201	253	190	157	169	263	167
kamiennogórski	31	25	33	16	36	12	24	6	8	26	13	28	27
kłodzki	203	127	98	119	91	126	86	69	82	108	110	77	56
legnicki	515	495	458	414	475	434	318	255	309	342	338	273	307
lubański	94	88	83	40	38	46	46	74	51	61	54	44	86
lubiński	284	168	138	155	161	214	121	108	63	139	114	135	98
lwówecki	38	17	11	11	17	10	17	10	13	30	9	13	10
milicki	7	11	31	5	3	3	11	6	1	4	4	9	5

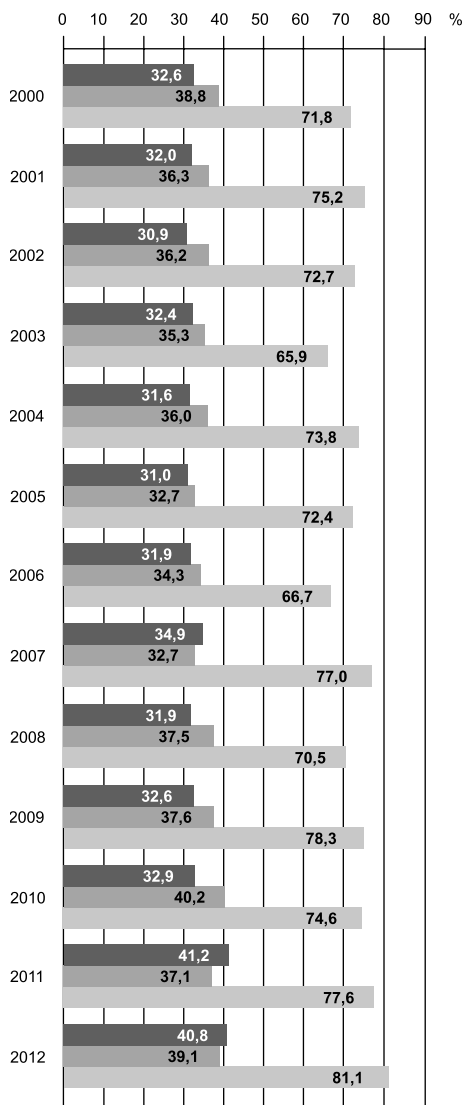
dolnośląskie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
oleśnicki	100	100	47	62	32	31	43	40	24	28	113	71	66
oławski	51	30	33	24	28	26	26	29	21	32	22	24	40
polkowicki	76	44	56	77	60	45	31	37	46	27	28	46	42
strzeliński	30	34	46	65	104	111	53	65	65	69	53	92	30
średzki	10	15	12	7	17	34	27	27	9	74	25	59	11
świdnicki	132	141	119	133	130	128	148	129	142	136	119	122	123
trzebnicki	14	25	13	12	30	29	19	22	22	18	10	20	9
wałbrzyski	469	453	361	386	490	474	432	350	377	356	314	366	421
wołowski	32	21	29	33	46	52	72	50	49	35	51	28	43
wrocławski	1649	1358	1206	1256	1298	1133	988	1092	1084	1048	1132	1082	1063
ząbkowicki	77	48	31	28	39	25	33	21	26	18	19	24	45
zgorzelecki	111	140	146	226	157	109	111	64	61	85	44	31	47
złotoryjski	43	47	59	36	22	25	30	23	27	21	31	45	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu i we Wrocławiu.

Podsumowującym etapem przestępczości pospolitej jest wykrywalność³ w latach 2000–2012 w całym województwie opolskim. Najwyższa wykrywalność w roku 2012 wystąpiła w powiecie oleskim – 89,6%, natomiast najniższa w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim – 63%. Główne nasilenie wzrostu wykrywalności zarejestrowano w latach 2010–2012 (rys. 8).

Badania empiryczne udowodniły, że w miarę wzrostu liczby przestępstw ich wykrywalność maleje. W zebranych materiałach widać, że najwyższa wykrywalność w województwie dolnośląskim dotyczyła przestępstw rozbójniczych – aż 77,1% w roku 2012, kradzieży z włamaniem – 42,8% oraz kradzieży cudzej rzeczy – 38,2% (rys. 9).

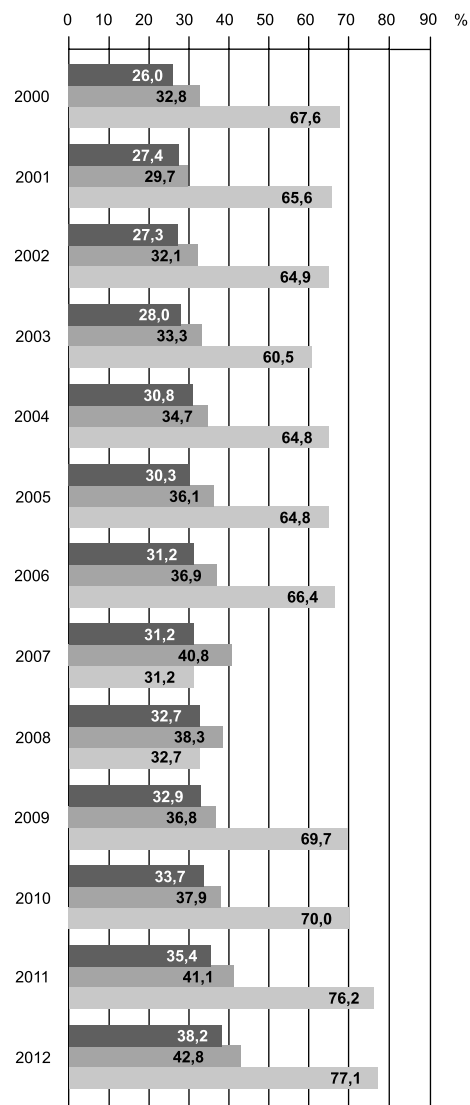
³ Wykrywalność oznacza pewien stosunek liczby wykrytych przestępstw w danym roku do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku oraz powiększonej o przestępstwa stwierdzone w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawy.

- kradzież cudzej rzeczy
- kradzież z włamaniem
- przestępstwa rozbójnicze

Rys. 8. Wykrywalność przestępstw przeciwko mieniu w województwie opolskim w latach 2000–2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu.

- kradzież cudzej rzeczy
- kradzież z włamaniem
- rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze

Rys. 9. Wykrywalność przestępstw przeciwko mieniu w województwie dolnośląskim w latach 2000–2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

Podsumowanie

Podjęte rozważania przestępstw pospolitych pozwalają na sprecyzowanie następujących wniosków:

1. Przestępstwa przeciwko mieniu w województwie opolskim w roku 2012 były popełniane rzadziej o 38% niż w roku 2000. Natomiast w województwie dolnośląskim przestępczość przeciwko mieniu spadła o 34%. W obu województwach w roku 2000 wystąpiła największa przestępczość przeciwko mieniu w świetle omawianych artykułów kodeksu karnego.
2. Wykrywalność rośnie wraz ze spadkiem przestępstw i odwrotnie.
3. Liczba postępowań wszczętych maleje wraz ze spadkiem przestępstw stwierdzonych. Udział postępowań wszczętych wobec przestępstw stwierdzonych przeciwko mieniu w województwie opolskim w roku 2012 wyniósł ok. 86%, w przypadku województwa dolnośląskiego ok. 78%.
4. Biorąc pod uwagę wszystkie omawiane grupy przestępstw przeciwko mieniu w województwie opolskim i dolnośląskim w latach 2000–2012, można zauważyć, iż według ustaleń policji największe rozmiary przybrały przestępstwa kradzieży cudzej rzeczy, następnie kradzieże z włamaniem i przestępstwa rozbójnicze.
5. Z przeprowadzonych analiz w województwie opolskim wynika, że o 3% rocznie malała liczba kradzieży cudzej rzeczy, o 8% – kradzieży z włamaniem i o 9% – przestępstw rozbójniczych. Z kolei w województwie dolnośląskim odnotowano spadek kradzieży cudzej rzeczy o 1% rocznie, kradzieży z włamaniem o 7%, przestępstw rozbójniczych o 3%.

Bibliografia

- Adamczyk M. (2011), *Kształtowanie się przestępczości pospolitej w latach 2000–2009*, „Nauka i Gospodarka”, nr 2.
- Czekaj K., Górlach K., Leśniak M. (1998), *Labirynty współczesnego społeczeństwa*, Wydawnictwo Śląsk, Katowice.
- Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w roku 2011* (2012), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Warszawa.

Summary**Crimes against property in the south-western region of Poland**

Portraying the forming is a purpose of the article oneself of tendency of proceedings initiated in the relation for stated crimes against possessions and their detectability in Poland in years of 2000-2012. Basic categories of this group of crime were discussed: the theft of the another person's thing, a burglary and robbery crimes with reference to the entire country and individual provinces.

Keywords: stated crimes, initiated proceedings, theft, burglary, robbery, robbery theft, racketeering and extortion, detectability

Słowa kluczowe: przestępstwa stwierdzone, postępowania wszczęte, kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem, rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze, wykrywalność